

► **TREST ZA OBĚTAVOST?** Muži, kteří se doma starají až příliš, si koledují. „Statisticky se potvrdilo, že mužům, kteří doma luxují a vaří, začínou být ženy dříve či později nevěrné,“ tvrdí psychiatr Cyril Höschl.

Ženy spíše zahnou těm starostlivým

Lišíme se už na úrovni DNA, a tak je přirozené, že jinak fungují i naše mozky. Mohou tedy i za to, že jsou ženy mnohem častěji nevěrné mužům, kteří doma myjí nádobí, luxují a vaří? Psychiatr CYRIL HÖSCHL tvrdí, že ano...

Co nám dnes o rozdílech mužského a ženského mozku dokáže říct počítačová tomografie a magnetická rezonance?

To, co odhaluje cétéčko a magnetická rezonance, nejsou ani tak funkce, ale spíše struktura neboli morfologie. Mozek ženy a muže se samozřejmě liší, ale ne tak, aby se pohledem na jediný snímek dalo pohlaví poznat. Tyto strukturální rozdíly jsou víceméně statistické, například v symetrii hemisféry. Mozek je jakási „šiška“. A na velkých souborech se potvrdilo, že muži mají více vyjádřenou asymetrii mezi levou přední a pravou zadní hemisférou a že se distribuce funkcí mezi dominantní a nedominantní hemisférou u žen a mužů značně liší. Ženy mají například výkonnější corpus callosum, spojení mezi hemisférami, a v důsledku toho i „nedominantní“ hemisféru.

Co z toho vyplývá?

Několik charakteristik, které jsou pro ženy na rozdíl od mužů typické. Například větší adaptabilita řečového centra. To se potvrzuje i po mozkové mrtvici.

Pokud se v dominantní hemisféře zničí oblast řečového centra a člověk trpí afázií, tedy neschopností mluvit, ten defekt je díky plasticitě mozku někdy částečně kompenzovatelný. A díky snazší komunikaci hemisfér to jde u žen lépe. Souvisí to i s odlišnou schopností takzvaných exekutivních funkcí mozku, které mají muži a ženy. Ještě než rozzuříme feministky, chci zdůraznit, že ty rozdíly nemají žádné etické, ale ani výkonnostní a kvalitativní znaménko. Nedá se říct, co je lepší, dá se říct, co je jiné. Je řada úloh, ve kterých jsou lepší ženy, ale taky spousta úloh, ve kterých jsou lepší muži. Rozdíly jsou velké a zaplaťpánbu za ně.

Co jde tedy lépe mužům?

Muži častěji vedou v logickém uvažování, v manipulaci s objekty v duchu, v topografii; chlap si nikdy nedá mapu vzhůru nohama, ženská někdy jo. To pramení ze skutečných rozdílů v mozkových funkcích. Souvisí to s fylogenezí, historií. Ženy jsou mnohem lepší v zapamatování pozoro-

vatelných detailů a v deskripci prostoru, muži v topografické manipulaci prostorem. Velmi snadno si to můžete testovat v psychologii všedního dne.

Například?

Kdysi kolega Dan Frynta, který učil sociobiologii na přírodovědecké fakultě, udělal takový pokus. Uprostřed přednášky řekl: „Prosím vás, teď sem mají přijít řemeslníci, musíme se přestěhovat do jiné učebny.“ Tak se všichni sbalili, sedli si do vedlejší posluchárny a on jim pak zadal, aby na papír napsali co nejpřesnější popis té místnosti, kde seděli předtím. Co viselo na stěnách, jakou barvu měly lavice, jestli byly v místnosti nějaké květiny, jaká byla podlaha... Ženy prý zvítězily na celé čáře. Ale možná, že kdyby se zeptal, co se tam říkalo, zvítězili by studenti, kdoví.

Co nás víc ovlivňuje – mozek, nebo hormony?

Důležitá otázka. V sexuálním dimorfismu (rozdílech) jsou funkce mozkových oblastí jedna věc, ale další obrovskou kapitolou jsou hormony. Endokrinní soustava s psychikou velmi úzce souvisí, protože hormony často fungují jako neuromodulátory, to znamená ovlivňovače toho, co se v mozku děje. Je zajímavé, že z velké části působí trochu jinak než neuropřenašeče,

kteří vznikají v mozku a přenášejí signál mezi neurony. Hormony se mnohdy uplatňují v kritických periodách vývoje. Mozek se od početí do dospělosti vyvíjí a v určitém „okně“ toho vývoje, když je tam – anebo není – přítomný třeba mužský pohlavní hormon testosteron, se něco velmi zásadního stane, a pak už to takový vliv nemá. Tak například souvisí inteligence s hormony štítné žlázy. Pokud v určité fázi vývoje mozku tyto hormony chybí, například v důsledku nedostatku jódu, jak se to dříve stávalo v alpských oblastech, mozek se nevyvine dostatečně správně a vznikne kretenismus.

O čem ještě rozhodují hormony?

Podobně jako u hormonů štítné žlázy a inteligence je tomu také u některých hormonů ve vztahu k mužskému a ženskému stylu chování, myšlení i sebeprezentace. Když si vezmu vysoké jehly a budu vrtět zadkem, budu vám připadat divný, protože budu vykazovat ženský typ chování. To se stává u homosexuálů a transvestitů. Tam právě dochází v kritické periodě vývoje k tomu, že se pod vlivem i jemného defektu v hormonální výbavě celá ta soustava ubírá jiným směrem. Stačí, aby v těhotenství matky došlo k působení mužských pohlavních hormonů nebo aby užívala steroidy a anabolika, a může se jí narodit dcera, která bude mít vysloveně mužské zájmy, bude chtít boxovat, střílet a tak (tzv. tomboy girl). To

jsou všechno nuance, jež spadají do oblasti a období, kdy se diferenciací a vývoj mozku utvářejí pod vlivem hormonů. Mohou přitom převážit v zásadě mužské či ženské hormony, přičemž to spojení „v zásadě“ je důležité, protože jak ženy, tak muži mají v sobě hormony obou pohlaví. A ty jsou navíc schopné se na sebe v mozku přeměňovat. Takže ta situace je mnohem komplikovanější. Nelze říct, že muži mají mužský mozek jen tím, že mají testosteron, a naopak.

A co si myslíte o genderových teoriích, které tvrdí, že se rodíme téměř jako „univerzální“ bytosti a že naše ženství či mužství je pouhý sociální konstrukt?

Že je to nesmysl. Sociální působení je samozřejmě důležité, ale ten prvotní rozdíl – včetně rozdílu mozku – je daný biologicky. Už na úrovni DNA se lišíme v chromozomech X a Y. Už tam je zaděláno na to, aby při

NEŽ ROZUŘÍME FEMINISTKY, CHCI ZDŮRAZNIT, ŽE TY ROZDÍLY NEMAJÍ ETICKÉ ANI VÝKONNOSTNÍ ZNAMÉNKO

diferenciaci buněk, které – až na ten mužský či ženský pohlavní chromozom – zpočátku vypadají identicky, docházelo k určitým výhybkám. Právě tyto chromozomy rozhodují o tom, jak se vývoj bude dál ubírat. Základ není stejný, protože nemáme stejné geny. A tyto rozdíly tvoří platformu pro to, aby sociální vlivy a sociální modelování mohly naše role dotvářet. Ta kauzalita je oboustranná. Chlapeček si tím, že má penis, koleduje o to, aby dostával autička, a holčička tím, že ho nemá, si vlastně říká o panenky a šatičky. Tím se na úrovni sekundárních pohlavních znaků buduje sociální role. Ta má ovšem jasně daný biologický základ. Jak se liší tělo, tak se liší role.

Feministky tvrdí, že panenkami holčičky determinujeme pro budoucí ženskou roli matky a pečovatelky. A že je lepší dětem dávat unisex hračky.

Pokud takový experiment rodiče udělají, uvidí, že ten neurobiologický základ je tak silný, že si děti stejně začnou hračky vyměňovat. Zadržte, pokud by se jim to soustavně vnucovalo, aniž by to odpovídalo jejich přirozeným potřebám, tak by se ukázalo, že ty děti jsou sociálně poškozené. Ničeho dobrého by se tím nedosáhlo. Role by měly být s neurobiologickým základem v souladu. Položme hračky na zem a nechme děti, ať si samy vyberou. Tam uvidíme, že je to v nich. Já to sleduji na svých vnoučá-

tech. Mám vnoučky i vnuky a vždycky je evidentní, že kluci radši sáhnou po bagru a vláčku a holky po panenkách a šatičkách. Ale i zde platí „zejména“.

Dá se podle výběru hraček odhadnout sexuální orientace?

Je to jeden z faktorů, i když ta problematika je mnohem složitější. Homosexuálové mají různé sklony, ale u některých z nich se projevuje větší zájem o „ženské“ aktivity: tanec, balet, módu, ruční práce. Znáám homosexuála, který vyšívá dečky a miluje péči o domácnost, vysloveně ho baví uklízet. Vždycky jsem si říkal, že ženské musí strašně štvát, že je ti chlapi tlačí do role domácích hospodyněk, ale to je jen psychické. Když tomu necháte úplně volný průběh, tak se ty role začnou rozdělovat úplně přirozeně. Stejně jako ty hračky.

Rovnoprávnost v domácnosti podle vás neexistuje?

Existuje, vždyť nejde jen o vaření a uklízení, chlap musí spoustu věcí zařídit, obstarat, má na starosti opravy, jezdí s autem do servisu... Ale jsou ženské, které na té kognitivní, nikoli biologické úrovni rády přejímají mužské role a staví se do role těch, co všechno zvládnou. Ale pak si na to stěžují kamarádkám. A naopak, jsou chlapi, kteří rádi žehlí a perou.

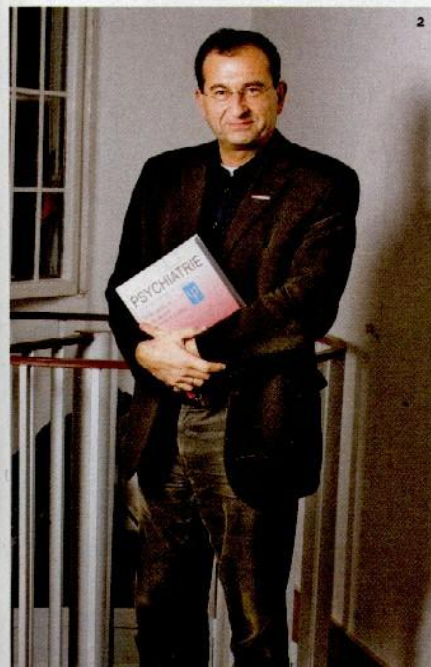
Oceňují to jejich partnerky?

Statisticky se potvrdilo, že těm mužům, kteří doma pomáhají, luxují, chodí na nákup a vaří, zkrátka dokonale se starají, začnou být ženy dříve nebo později nevěrné. Ony mnohdy de facto potřebují milovat muže, který je „macho“. Taková žena říká: „Já mám doma hodného...“, což znamená: slabého, slušného, svědomitého, ale trochu přitroublého. A to není chlap, který by imponoval.

Rozhoduje náš mozek třeba i o nevěře?

To se strašně těžko paušalizuje. Statistiky ukazují, že muži mají signifikantně více mimopartnerských vztahů než ženy, takže logický závěr by měl být: ženy jsou věrnější. Ale co tady nehraje, je otázka, s kým jsou ti muži tedy nevěrní, když je pohlavní distribuce v populaci zhruba vyrovnaná? Leda že by fungovala dost složitá rovnice, že méně hodně nevěrných žen obsluhuje víc méně nevěrných mužů, ale to je trochu přitažené na vlasy. Spíš bych viděl rozdíly v samotném prožitku nevěry a ochotě se k nevěře hlásit.

Marie Frajtová ■

▲ BIOLOGICKÝ ZÁKLAD. „Sociální působení je samozřejmě důležité, ale ten prvotní rozdíl – včetně rozdílu mozku – je daný biologicky,“ upozorňuje Cyril Höschl.